

ที่ มท ๐๓๐๙.๑๐/๒๕๖๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง การแก้ไขกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างกฎกระทรวงออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยแบบพินัยกรรม ตามมาตรา ๑๖๗๒
 ๒. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
 ๓. สรุปสาระสำคัญของร่างกฎกระทรวงออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยแบบพินัยกรรมตามมาตรา ๑๖๗๒
 ๔. ตารางเปรียบเทียบกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และร่างกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยแบบพินัยกรรม มาตรา ๑๖๗๒
 ๕. รายการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
 ๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น
 ๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ขอเสนอเรื่องการยกเลิกกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับขอเสนอเรื่องการออกกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยแบบพินัยกรรม ตามมาตรา ๑๖๗๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๕)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าว มีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ แจ้งว่าคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกี่ยวกับการส่งเสริมและยกระดับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ และการประกอบธุรกิจ ได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ให้เร่งรัดการดำเนินการ ในกลุ่มของการยกเลิกใบอนุญาต ยกเลิกการจัดเก็บค่าธรรมเนียม หรือลดค่าธรรมเนียม โดยให้พิจารณาดำเนินการ ให้สอดคล้องกับคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องการกำหนด

/ค่าธรรมเนียม...

ค่าธรรมเนียมในกฎหมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ขอให้ดำเนินการเร่งรัดการปรับปรุง อัตราค่าธรรมเนียมตามมติของคณะกรรมการฯ

๑.๓ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บังคับใช้มาเป็นเวลานาน ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ไม่มี

๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๗๒ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีอำนาจ และหน้าที่เกี่ยวกับกระทรวงนั้น ๆ ที่จะออกกฎกระทรวง เพื่อให้การเป็นไปตามประมวลกฎหมายนี้ รวมทั้งกำหนด อัตราค่าธรรมเนียมอันเกี่ยวกับการนั้น ซึ่งกฎกระทรวงมหาดไทยฯ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ ดังกล่าวเป็น กฎหมายว่าด้วยการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง การทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ การทำพินัยกรรมด้วยวาจา การตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก การถอนการตัดมิให้รับมรดก การสละมรดกและอัตราค่าธรรมเนียม โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอ (นายอำเภอ) ซึ่งบังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้วจึงมีบทบัญญัติ บางประการที่ไม่สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน

๓.๒ ร่างกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยแบบพินัยกรรม ตามมาตรา ๑๖๗๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบในหลักการและผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยแล้ว และกระทรวงมหาดไทยได้นำร่างกฎกระทรวงดังกล่าวรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมาย และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เรียบร้อยแล้ว

๔. สาระสำคัญของร่างกฎกระทรวงมหาดไทย

ร่างกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยแบบพินัยกรรม ตามมาตรา ๑๖๗๒ มีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) กำหนดให้อธิบดีกรมการปกครอง มีอำนาจออกระเบียบหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติ รวมทั้ง กำหนดแบบพิมพ์ นิยามศัพท์ “ที่ว่าการอำเภอ” “อำเภอ” และ “นายอำเภอ” เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนี้

(๒) กำหนดแบบพินัยกรรม เอกสารหลักฐานที่ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำมาแสดงต่อนายอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอ

(๓) กำหนดการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองในที่ว่าการอำเภอ นอกที่ว่าการอำเภอ การทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ การทำพินัยกรรมด้วยวาจา การทำหนังสือแสดงเจตนาตัด ถอนการตัดทายาทโดยธรรม มิให้รับมรดก สละมรดก การกำหนดค่าธรรมเนียม และกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจลด หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำตารางเปรียบเทียบกฎหมายที่มีอยู่เดิมและร่างกฎหมาย ที่เสนอในครั้งนี้ด้วย รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย หมายเลข ๔

/๕. ประโยชน์...

๕. ประโยชน์และผลกระทบ

๕.๑ ประโยชน์

เพื่อเป็นการยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยปรับปรุงแก้ไขภาษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕.๒ ผลกระทบ

ไม่มี

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๗. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ กรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) เสนอแก้ไขร่างกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยแบบพินัยกรรม ตามมาตรา ๑๖๗๒ คณะทำงานตรวจพิจารณากฎหมายของสำนักบริหารการทะเบียน ได้ประชุมพิจารณาร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว จำนวน ๒ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมบัวแก้ว ชั้น ๒ และเมื่อวันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมบัวแก้ว ชั้น ๒ โดยที่ประชุมคณะทำงานฯ เห็นชอบร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวที่ได้มีการปรับปรุงยกร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๗.๒ ร่างกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยแบบพินัยกรรม ตามมาตรา ๑๖๗๒ ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในการประชุมครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๕ โดยมติที่ประชุมเห็นควร ให้กำหนดแยกให้ชัดเจนระหว่างกระบวนการยื่นคำร้องขอกับกระบวนการจัดทำพินัยกรรม และควรเพิ่มกรณีที่มีผู้มีส่วนได้เสียมาขอทราบกับนายอำเภอว่าผู้ตายได้ทำพินัยกรรมไว้หรือไม่ โดยให้นายอำเภอตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิในพินัยกรรมของผู้ตายจริงหรือไม่ และการระบุเหตุพิเศษ เหตุจำเป็นเร่งด่วน ที่จะพิจารณาลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม

๘. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง

“มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือ การประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชน เข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ได้อย่างถูกต้อง”

๘.๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๗๒

“มาตรา ๑๖๗๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กลาโหม และต่างประเทศ มีอำนาจ และหน้าที่เท่าที่เกี่ยวกับกระทรวงนั้น ๆ ที่จะออกกฎกระทรวง เพื่อให้การเป็นไปตามประมวลกฎหมายบรรพนี้ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าฤชาธรรมเนียมอันเกี่ยวกับการนั้น”

๘.๓ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๘.๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

/๙. ข้อเสนอ...

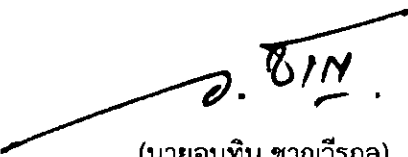
๙. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ

๙.๑ ขอเสนอยกเลิกกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๙.๒ ขอเสนอการออกกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยแบบพินัยกรรม ตามมาตรา ๑๖๗๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๔๔๙ (เสาวลักษณ์)

โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๓๐๒